

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

PLAN WSPÓŁPRACY Z POLONIA I POLAKAMI ZA GRANICĄ W 2013 R.

Warszawa 2012

A decorative graphic on the right side of the page, consisting of a large blue circle and a smaller blue square, both with white outlines, set against a dark blue background with a vertical gradient bar.

PLAN WSPÓŁPRACY Z POLONIĄ I POLAKAMI ZA GRANICĄ W 2013 R.

SPIS TREŚCI

1. Założenia Planu współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2013 roku
2. Zasady realizacji współpracy z Polonią i Polakami za granicą
3. Obszary współpracy z Polonią i Polakami za granicą
 - A. Edukacja Polonii i Polaków za granicą, w tym kształcenie młodzieży polonijnej w Polsce
 - B. Mobilizacja do aktywności we wszelkich dziedzinach życia w państwach zamieszkania dla promocji Polski i polskości
 - C. Wspieranie środowisk polskich; prawa mniejszości polskich, Polonii i Polaków za granicą
 - D. Zaangażowanie Polonii i Polaków za granicą we współpracę gospodarczą państw zamieszkania naszych rodaków z Polską
 - E. Wspieranie powrotów Polaków do ojczyzny
 - F. Geograficzne obszary współpracy
4. Podział środków w ramach rezerwy celowej
5. Metody wdrażania działań
6. Ewaluacja oraz działania informacyjno-administracyjne

1. Założenia Planu współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2013 roku

Zapisane w niniejszym planie działania mają kreować i odzwierciedlać politykę Państwa Polskiego służącą realizacji polskiej racji stanu. Głównym zamierzeniem jest włączanie w zasięg podejmowanych działań tych wszystkich rodaków *mieszkających* (albo *zamieszkałych na stałe lub czasowo*) poza granicami Polski, którzy chcieliby swoimi postawami i aktywnością wspierać Polskę i Polaków w kraju. Należy przy tym pamiętać, że najważniejszym atutem rodaków za granicą jest ich wiarygodność dla tych, wśród których zamieszkują. Żadnych działań podejmowanych przez polskie władze nie należy zatem traktować jako konkurencji wobec polityki integracji grup etnicznie mniejszościowych, to znaczy polityki która ma się opierać na koncepcji „integracji z poszanowaniem różnicowania”.

Podstawowymi założeniami planu na 2013 r. są:

- **AKTYWNA POLITYKA** – Minister Spraw Zagranicznych określa strategiczny cel polityki państwa w sferze współpracy z Polonią i Polakami za granicą, obszary aktywności, priorytety, cele i zadania.
- **KOORDYNACJA DZIAŁAŃ, WSPÓŁPRACA I SYNERGIA** – Minister Spraw Zagranicznych w sferze współpracy z Polonią i Polakami za granicą koordynuje działania organów rządowych i zaprasza do współpracy kompetentne podmioty nienależące do sfery budżetowej.
- **KONCENTRACJA ŚRODKÓW** – przy liczbie polonijnych beneficjentów działań państwa ograniczonej wyłącznie wielkością środków budżetowych mogących zapewnić skuteczność współpracy, preferowane zadania nie mogą być realizowane za pośrednictwem setek podmiotów pośredniczących.
- **AUTONOMIA PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH** – podmioty nienależące do sfery budżetowej zaangażowane w realizację zadań państwa w ramach współpracy z Polonią i Polakami za granicą muszą mieć zagwarantowaną autonomię działań wykonawczych w ramach osiągnięcia celów państwa nakreślonych w niniejszym Planie przy bezwzględnym poszanowaniu zasad wskazanych w pkt. 2. Planu.
- **EFEKTYWNA I KONSEKWENTNA KONTROLA** – autonomia podmiotów zaangażowanych w realizację Planu współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2013 r. zakłada ich pełną odpowiedzialność za podejmowane działania i wydatkowanie środków finansowych zgodne z prawem i zasadami wskazanymi w pkt. 2. Niezwykle ważnym etapem realizacji Planu będzie rozliczanie wydatkowanych środków, które będzie weryfikowane zarówno w ramach wewnętrznych kontroli prowadzonych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, audyt zewnętrzny, jak i przez Najwyższą Izbę Kontroli.

2. Zasady realizacji Planu współpracy z Polonią i Polakami za granicą

- Nadrzędność interesu Państwa Polskiego;
- Wydatkowanie środków zgodnie z założeniami polityki państwa w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą i założeniami planów strategicznych MSZ;
- Poszanowanie podmiotowości Polonii i Polaków za granicą;
- Poszanowanie lojalności obywatelskiej osób polskiego pochodzenia wobec państw ich zamieszkania;
- Aktywizacja środowisk polskich, wspieranie czynnego racjonalnego i zaangażowanego korzystania z dostępnych środków finansowych;
- Budowanie otwartych relacji Polonii ze społecznością kraju zamieszkiwania z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań społecznych, kulturalnych i politycznych;
- Działanie w ramach i na rzecz realizacji standardów międzynarodowych w sferze praw mniejszości narodowych i praw człowieka;
- Maksymalizowanie efektów działań finansowanych ze środków publicznych przy ograniczaniu kosztów podmiotów realizujących te działania;
- Racjonalne, rzetelne, zdyscyplinowane i maksymalnie skuteczne gospodarowanie środkami publicznymi;
- Jawność i przejrzystość wydatkowania środków (poza elementami objętymi tajemnicą chronioną ustawowo);
- Bezstronność i obiektywizm w rozdziale środków, równość szans wszystkich podmiotów pragnących konstruktywnie działać na rzecz polskości.

3. Obszary współpracy z Polonią i Polakami za granicą

Plan na 2013 r. ma wskazywać potrzeby Polski i sposoby ich jak najskuteczniejszego zaspokajania we współpracy z rodakami za granicą, przy zaangażowaniu do tego środków wypracowanych przez polskich podatników. Nie odnosi się on natomiast do autonomicznie wytyczanych przez Polonię i Polaków ich celów działań, ani przeznaczenia funduszy, którymi sami dysponują.

Mając na uwadze wcześniejsze doświadczenia, a zwłaszcza realizację Planu w 2012 r. kolejny Plan współpracy z Polonią i Polakami za granicą na 2013 r. wyróżnia pięć obszarów tematycznych, na których mają koncentrować się działania realizujących go podmiotów:

- A. Edukacja Polonii i Polaków za granicą, w tym kształcenie młodzieży polonijnej w Polsce;
- B. Mobilizacja do aktywności we wszelkich dziedzinach życia w państwach zamieszkania dla promocji Polski i polskości;
- C. Wspieranie środowisk polskich; prawa mniejszości polskich, Polonii i Polaków

- za granicą;
- D. Zaangażowanie Polonii i Polaków za granicą we współpracę gospodarczą państw zamieszkania naszych rodaków z Polską;
- E. Wspieranie powrotów Polaków do ojczyzny.

A. Edukacja Polonii i Polaków za granicą, w tym kształcenie młodzieży polonijnej w Polsce

Edukacja Polonii, ale także Polaków przebywających za granicą stanowi jeden z najbardziej oczywistych i realizowanych w sposób ciągły priorytetów programu współpracy z rodakami za granicą. Jej wysoka waga uznana została także w planie na 2013 r. Zapewnienie osobom polskiego pochodzenia i Polakom przebywającym za granicą możliwości nauki języka polskiego oraz szeroko rozumianej wiedzy o Polsce to nie tylko utrwalanie tożsamości i tradycji kulturowej, ale także tworzenie szansy rozwoju intelektualnego i społecznego. Język ojczysty jest nie tylko nośnikiem polskiej tradycji i kultury, lecz również narzędziem otwierającym dostęp do jej zasobów intelektualnych, w tym zwłaszcza publikowanych badań i osiągnięć naukowych. W tym kontekście poszerzanie wiedzy o Polsce współczesnej i jej osiągnięciach w sferze naukowej, gospodarczej, kulturalnej i innych dziedzinach życia zachęca Polonię i Polaków za granicą do intensywniejszego i bardziej świadomego uczestnictwa w „sprawach polskich”. To zaś, obok zaspokojenia potrzeb wynikających z przywiązania do ojczyzny ojców, może istotnie zwiększyć szanse dalszej edukacji, w tym w najlepszych polskich uczelniach wyższych, a tym samym zwiększyć konkurencyjność lepiej wyedukowanej młodzieży w ubieganiu się o jej lepszą pozycję zawodową zarówno w Polsce, jak również w kraju zamieszkania.

Wspieranie nauki języka polskiego będzie uzupełniane nowocześniejszymi formami organizacyjno-finansowymi. Rozwijane będzie nauczanie języka polskiego w formie nauczania zdalnego (e-learning) pozwalające na prowadzenie lekcji i konsultacji, podczas których uczeń będzie miał kontakt z nauczycielem w czasie rzeczywistym. Ponad 70% osób polskiego pochodzenia za granicą nie zna już języka polskiego. W tej sytuacji ogromne znaczenie ma systemowe rozwiązanie promocji języka polskiego i nauczania go, jako obcego oraz jako drugiego, także wśród Polonii i Polaków za granicą i rodzin mieszanych. W procesie tym uczestniczyć będą istniejące wyspecjalizowane instytucje polskie odpowiedzialne za upowszechnianie znajomości języka polskiego za granicą. Ważnym aspektem pozostanie wspieranie funkcjonowania i rozwoju zagranicznych studiów polskoznawczych i katedr polonistyki na poziomie uniwersyteckim oraz zapewnienie kadry polskich nauczycieli i lektorów za granicą.

Modele oświaty polonijnej i polskiej za granicą są bardzo zróżnicowane: od finansowania w różnym zakresie nauczania języka polskiego i w języku polskim przez państwo osiedlenia – od przedszkola po maturę – poprzez szkoły społeczne i prywatne, po formy nauczania zdalnego.

Jednym z bardzo ważnych zjawisk, które pojawiły się po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej jest migracja zarobkowa i konieczność zapewnienia osobom należącym do tej grupy szansy dostępu do polskiej oświaty i kultury. Istotną rolę w tym zakresie odegra realizacja II etapu projektu „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie innowacyjnych programów

nauczania – zgodnych z polską podstawą programową kształcenia ogólnego – przeznaczonych dla uczniów – dzieci obywateli polskich przebywających za granicą”.

Dla wzmocnienia potencjału intelektualnego, a tym samym wzrostu pozycji Polonii i Polaków za granicą, niezbędne jest stworzenie osobom z tych społeczności możliwości uzyskiwania wiedzy i umiejętności ułatwiających zdobycie prestiżowych zawodów i odpowiedniego zatrudnienia.

Nastąpi szersze wykorzystanie Internetu w celu wzmocnienia lub zainicjowania kontaktów Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą z krajem, w tym portalu społecznościowego www.polska-szkola.pl przeznaczonego dla rodziców, nauczycieli, dyrektorów i animatorów polskiego szkolnictwa za granicą.

Ze względu na rosnącą jakość szkolnictwa podstawowego, średniego i wyższego w Polsce, w 2013 r. na znaczeniu zyska koncepcja kształcenia młodzieży polonijnej w Polsce. W celu zapewnienia młodemu pokoleniu warunków do lepszego poznania Polski i języka ojczystego wspierane będą różne formy zorganizowanego pobytu edukacyjno-wypoczynkowego w Polsce i w innych krajach. Obok kontynuacji organizowania wypoczynku letniego dla dzieci polskiego pochodzenia w Polsce, postępować będzie realizacja programu stypendialnego dla studentów i doktorantów polskiego pochodzenia podejmujących i odbywających naukę w polskich szkołach wyższych. Prowadzone będą działania na rzecz upowszechniania języka i kultury polskiej oraz wspierania udziału w różnych formach kształcenia lub szkoleniach w polskich szkołach wyższych. Istotnym zadaniem jest umożliwienie readaptacji do polskiego systemu edukacji uczniów migrujących polskiego pochodzenia. W zakresie edukacji młodzieży polskiej i polonijnej za granicą istotne znaczenie będzie miała ścisła współpraca MSZ z MEN i MNiSzW.

Zbadanie oraz opisanie procesów i zjawisk zachodzących w polskiej diasporze wymaga prowadzenia stałych badań i opracowywania ekspertyz naukowych niezbędnych do właściwego kształtowania polityki polonijnej państwa polskiego.

W efekcie planowanych działań współpraca i pomoc w sferze edukacji będzie dotyczyła następujących dziedzin:

- a) nauczanie w języku polskim i języka polskiego, również jako obcego, z uwzględnieniem wiedzy o Polsce, jej kulturze, historii i geografii, promocja języka polskiego, współpraca w tym zakresie z krajami zamieszkania;
- b) wypracowanie odrębnych rozwiązań edukacyjnych na rzecz oświaty polskojęzycznej w poszczególnych krajach;
- c) doskonalenie kadry nauczycielskiej oraz podnoszenie poziomu nauczania, stworzenie i zapewnienie funkcjonowania kompleksowej oferty szkoleń;
- d) uspołecznienie szkolnych punktów konsultacyjnych przy placówkach dyplomatycznych, wspieranie tworzenia szkół społecznych;
- e) kształcenie w specjalnościach poszukiwanych w krajach zamieszkania i w Polsce;
- f) wykorzystanie w nauczaniu uzupełniającym nowoczesnych technologii informatycznych;
- g) organizacja pobytów edukacyjno-wypoczynkowych;
- h) rozwój i wsparcie katedr polonistyki i oraz katedr studiów polskich na poziomie uniwersyteckim;

- i) promocja w środowiskach polonijnych edukacji w Polsce, zwłaszcza na poziomie wyższym.

B. Mobilizacja do aktywności we wszelkich dziedzinach życia w państwach zamieszkania dla promocji Polski i polskości

Mając na względzie koncepcję upodmiotowienia Polonii i Polaków za granicą, w nowej polityce wobec polskiej diaspory uznaje się rodaków za granicą nie jako obiekt działań polskiej polityki zagranicznej, ale jako jej istotny podmiot, wspierający z zewnątrz urzeczywistnianie rozwiązań ważnych dla Polski. Polonia i Polacy za granicą, jako aktywni członkowie społeczności krajów zamieszkania mogą zrobić wiele dla wzmocnienia międzynarodowej pozycji i wizerunku starej ojczyzny. Ich najważniejszym atutem jest wiarygodność wobec tych, wśród których mieszkają. Dzisiaj coraz mniej jest ludzi, którzy do życia poza Polską zostali zmuszeni dramatycznymi wydarzeniami w naszym kraju. Cieszymy się, gdy Polacy i osoby polskiego pochodzenia chcą utrzymywać więzi z Polską. Jest to sprawa ich przekonań i potrzeb. Z punktu widzenia Polski ważne jest jednak, aby te indywidualne postawy skutkowały zaangażowaniem w sprawy istotne dla naszego kraju. Za cel strategiczny polityki polonijnej uznajemy uzyskanie skutecznego poparcia dla polskiej racji stanu oraz skorzystanie z potencjału Polonii i Polaków za granicą do promocji Polski i wzmocnienia jej pozytywnego wizerunku w Europie i świecie.

Wsparcie ze strony rodaków z zagranicy spowoduje, że wspólne działania będą skuteczniejsze, z korzyścią zarówno dla Polski, polskiego podatnika, jak i dla Polonii oraz Polaków za granicą. Wzrost ich pozycji w krajach zamieszkania stanie się pozytywnym następstwem tej aktywności. To nowe podejście do współpracy z Polonią i Polakami za granicą, czyniące obydwie kategorie naszych rodaków pełnoprawnymi podmiotami wzajemnie korzystnego współdziałania, przyczyni się do skuteczniejszego i konkretnego promowania Polski.

W „nowym otwarciu” zasadna jest nie tylko potrzeba odwołania się do potencjału intelektualnego tradycyjnych organizacji polonijnych, które były i pozostają niezawodnym sojusznikiem Polski, lecz również do znacznie liczniejszej Polonii niezrzeszonej, często nieznającej już języka polskiego, która jest jeszcze liczniejsza. Ta Polonia znakomicie wrosła w otaczające ją społeczności. Nierzadko osiągnęła wysoki status społeczny, cieszy się wiarygodnością, ale jednocześnie nie zapomniała o ojczyźnie przodków i ma ambicję uczyńnięcia dla Polski czegoś pożytecznego.

Globalna rewolucja w komunikowaniu stwarza narodowym diasporom szczególne możliwości. Polonia może aktywnie uczestniczyć w codziennym życiu Polski, z pełną zwrotnością tej relacji. Oddalenie przestaje przeszkadzać. Możliwa staje się natychmiastowa realizacja wspólnych przedsięwzięć, mobilizacja w imię wspólnych celów i zamierzeń, aktywizacja i zaangażowanie Polonii i Polaków za granicą w promocję Polski i wartości reprezentujących narodową spuściznę i dorobek odrodzonego państwa. Nowy wymiar zyskuje dostęp do kultury narodowej i jej upowszechniania, a więc i podtrzymywania korzeni polskości. Ogromnego znaczenia nabiera włączenie do działania osób niezrzeszonych lub nieznających już języka polskiego, które cieszą się autorytetem środowisk lokalnych .

Podjęmowane działania mają służyć tworzeniu więzi na płaszczyźnie społeczeństwa obywatelskiego poprzez sprzyjanie kontaktom między Polakami i osobami polskiego pochodzenia za granicą i w Polsce.

Ważnym, nowym elementem będzie gromadzenie – z udziałem właściwych instytucji i organizacji – wokół Polonii i Polaków za granicą także miejscowych osobistości niemających etnicznego związku z polskością, a uznających wkład Polski w rozwój europejskiej i światowej cywilizacji, nauki oraz kultury.

Planowane działania mają służyć:

- a) wspieraniu i inspirowaniu aktywności poszczególnych rodaków za granicą i ich organizacji służące budowie ich prestiżu i pozycji, co pozwoli na skuteczne zaangażowanie w promocję spraw polskich i Polski na możliwie największej liczbie płaszczyzn, w tym zwłaszcza politycznej, kulturowej, naukowej, gospodarczej, turystycznej, sportowej, medialnej, wizerunkowej, etc.;
- b) promowaniu Polski w sferze gospodarki, nauki, kultury, turystyki, sportu i in. oraz polskości poza środowiskami polskimi – przekraczanie lokalnych barier;
- c) włączaniu do działania nowych środowisk niezrzeszonej polskiej inteligencji, autorytetów w lokalnych środowiskach, osób nieznających języka polskiego;
- d) wyposażaniu rodaków w niezbędną wiedzę o Polsce współczesnej i współdziałaniu w jej upowszechnianiu,
- e) aktywizacji i organizacji związków profesjonalistów,
- f) nieustannie aktualizowanemu informowaniu rodaków o sytuacji i przemianach zachodzących w Polsce,
- g) upowszechnianiu wiedzy o wkładzie Polski i Polaków w rozwój świata i krajów ich zamieszkania, m.in. poprzez dokumentowanie i upowszechnianie polskiego dziedzictwa za granicą,
- h) reformie i rozwojowi mediów polonijnych w nowych formach organizacyjnych, zwłaszcza z wykorzystaniem elektronicznych narzędzi komunikacji i możliwości Internetu, wymiany programów, staży dziennikarskich; dotyczy to zwłaszcza mediów na wschód od polskich granic, które wymagają pilnej sanacji i dostosowania do współczesnych wymogów i możliwości odbiorców,
- i) zintensyfikowaniu polskiej obecności kulturalnej z zaangażowaniem inicjatyw i aktywności Polonii w tej sferze, zwłaszcza poprzez upowszechnianie polskiej literatury, sztuki, przekazów medialnych, pogłębianie i rozszerzanie wszelkich form dialogu, troskę o polskie dziedzictwo kulturowe i miejsca pamięci narodowej za granicą,

C. Wspieranie środowisk polskich; prawa mniejszości polskich, Polonii i Polaków za granicą

Celem działań w tym obszarze tematycznym będzie dalsze wzmocnienie pozycji Polonii i Polaków za granicą – zarówno stowarzyszonych w tradycyjnych organizacjach polonijnych, czy organizacjach mniejszości polskich, jak i osób niezrzeszonych. W polu

widzenia pozostanie także najnowsza generacja emigracji ekonomicznej oraz wspomaganie Polonii i Polaków za granicą w korzystaniu z należnych im praw, także pracowniczych.

W zależności od warunków lokalnych, będą to różnorodne działania wspierające – od ochrony praw mniejszości polskich i pomocy dla represjonowanych, do wsparcia aktywności tradycyjnych i współczesnych organizacji polonijnych. Działania te będą obejmować również współpracę z organizacjami ogólnokrajowymi, ponadregionalnymi i kontynentalnymi, stwarzając tym samym szansę na wzmocnienie polskiego głosu poprzez zintegrowanie i współdziałanie w szerszej skali. Nowym elementem jest troska o pracowników migrujących, w państwach Unii Europejskiej (w mniejszej skali również w niektórych innych państwach). Sytuacja tej grupy, oprócz ochrony ich praw, wymaga nowych form współdziałania, jak na przykład poradnictwa prawnego i psychologicznego, np. dla osób bezrobotnych. Muszą to być przede wszystkim działania zapewniające realizację prawa UE i prawa miejsca pobytu. Szczególnej uwagi wymagają działania na rzecz młodego pokolenia Polaków, których podejmowanie nie będzie alternatywą dla współpracy z generacją seniorów polonijnych.

We wszystkich działaniach z zakresu współpracy z Polską i Polakami za granicą, tak w ramach geograficznych obszarów współpracy, jak i poza nimi, powinny być uwzględniane elementy wsparcia demokracji, a także aktywności obywatelskiej Polonii i Polaków za granicą. Prawo do współdecydowania o własnym losie, czy to w społecznościach lokalnych, czy na szczeblu państwa, jest bowiem niezbędnym warunkiem swobodnego kultywowania polskości.

Ważnym zadaniem jest zatem wspieranie idei i procesów służących mobilizacji rodaków za granicą do aktywnego włączania się w życie społeczne, kulturalne, ekonomiczne i polityczne krajów zamieszkania. Polonia i Polacy za granicą, jako silny i wiarygodny partner dla państw ich zamieszkania stają się naturalnym sojusznikiem we wspieraniu za granicą spraw dla Polski istotnych oraz katalizatorem współpracy pomiędzy państwami zamieszkania, a Polską na różnych poziomach i w wielu dziedzinach.

Celom tym będą służyły działania dotyczące następujących dziedzin:

- a) upowszechniania wśród polskich mniejszości narodowych i innych grup polskich wiedzy o międzynarodowych i krajowych standardach w dziedzinie ochrony praw osób należących do mniejszości narodowych oraz funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego;
- b) badania i opracowania statusu polskich mniejszości narodowych i innych grup polskich z perspektywy ich prawnego uznania, ochrony i gwarancji na tle definicji i uregulowań prawa międzynarodowego i standardów politycznych (np. OBWE);
- c) pomocy i upowszechniania wiedzy na temat praw i rozwiązywania problemów pracowników migrujących, zwłaszcza w kontekście nowej emigracji ekonomicznej;
- d) upowszechniania treści ocen wydawanych przez międzynarodowe organy praw człowieka w kwestii sytuacji polskich mniejszości narodowych na terytorium państw podlegających procedurze monitoringowej;
- e) wspierania funkcjonowania organizacji polskich i polonijnych;
- f) podnoszenia statusu społecznego grup polskich, poprzez działania mobilizujące i pomocowe skierowane m.in. na obszary licznie zamieszkane przez ludność polską.

D. Zaangażowanie Polonii i Polaków za granicą we współpracę gospodarczą państw zamieszkania naszych rodaków z Polską

W tej sferze podstawową rolę odgrywa Ministerstwo Gospodarki i działania podejmowane poza granicami. Należy pamiętać, że sfera współpracy gospodarczej rządzi się czytelnymi, jasno zdefiniowanymi i wymiernymi – w sensie ekonomicznym – regułami. Nie oznacza to jednak, że również w tej sferze współdziałanie z Polonią i Polakami za granicą nie może nieść ze sobą pożytecznych skutków dla Polski i polskich interesów.

Ważnym działaniem będzie w tym kontekście inicjowanie i organizowanie przez Wydziały Promocji Handlu i Inwestycji corocznych spotkań Forum Polskiego Biznesu, z udziałem przedstawicieli ministerstwa, podsumowujących działalność polskich środowisk biznesowych na terenie wybranych krajów unijnych. Dotyczy to także organizowania konkursów „Lidera Polskiego Biznesu”, mających znaczący wymiar promocyjny, jak również intensyfikujący dwustronne stosunki gospodarcze.

Dużą rolę w stymulowaniu większego zaangażowania Polaków z zagranicy w zwiększanie współpracy gospodarczej odgrywać może współdziałanie Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji przy powołaniu lokalnych Klubów Polskich Profesjonalistów i wspieranie ich działalności. Mogłoby to mieć szczególne znaczenie w tych państwach, w których liczne są środowiska najmłodszej emigracji, bądź obywateli polskich przebywających na kontraktach zagranicznych.

Istotne w tym zakresie mogą okazać się także działania na rzecz włączania środowisk polskich, polonijnych oraz cudzoziemców – absolwentów polskich uczelni lub osób związanych z Polską zawodowo, rodzinie lub sentymentalnie w organizację misji handlowo-gospodarczych polskich przedsiębiorców. Wiąże się z tym ściśle potrzeba rozpowszechniania w lokalnych mediach informacji o charakterze promocyjnym, dotyczących polskiej gospodarki, jej atrakcyjności inwestycyjnej, potencjału i możliwościach rozwoju. Z uwagi na znaczenie problematyki współpracy gospodarczej należy także poszukiwać innych, nowych form rozwijania współpracy, w tym także z uwzględnieniem opinii miejscowej Polonii i Polaków mieszkających za granicą.

Celowe jest propagowanie wśród Polonii z wykorzystaniem wszelkich dostępnych kanałów medialnych możliwości współpracy na gruncie gospodarczym: promocja jednostek i firm, których sukces zbudowany został w oparciu o współpracę z Polską oraz wykorzystanie obecności i potencjału pracowników polskiego pochodzenia do lokowania inwestycji firm zagranicznych w Polsce.

Innowacyjny charakter będzie miało podjęcie działań na rzecz nawiązania kontaktów z Polakami, osobami polskiego pochodzenia oraz cudzoziemcami absolwentami polskich uczelni lub związanymi z Polską zawodowo, rodzinie i sentymentalnie pracującymi w dużych korporacjach w celu promowania polskich podmiotów gospodarczych oraz przyciągania zagranicznych inwestycji bezpośrednich. Tam, gdzie będzie to praktyczne, powinno się inicjować tworzenie i udzielać wsparcia organizacjom typu Klub Biznesu Polonijnego lub Klub Polskich Przedsiębiorców, z założeniem aktywnego udziału w pracach klubów szeroko rozumianych środowisk polonijnych oraz integracja polonijnego środowiska biznesowego.

Celom tym będą służyły działania w następujących dziedzinach:

- a) promocja wszechstronnego rozwoju stosunków gospodarczych i wymiany inwestycyjno-handlowej z krajami zamieszkania Polonii przy zaangażowaniu podmiotów polonijnych oraz osób polskiego pochodzenia;

- b) włączanie środowisk polonijnych w organizację misji handlowo-gospodarczych polskich- przedsiębiorców;
- c) organizacja szkoleń, seminariów specjalistycznych z udziałem miejscowej Polonii, wymiana międzyuczelniana i naukowa.

E. Wspieranie powrotów Polaków do ojczyzny

Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej i otwieranie się kolejnych rynków pracy spowodowało – przy pełnej, gwarantowanej prawem wolności wyboru miejsca wykonywania pracy – migrację zarobkową obywateli polskich. Poza granicami Polski pracuje obecnie niemal 2 mln Polaków. Polscy pracownicy migrujący to 6-7% społeczeństwa Polski. Polska nie posiada prawnych ani administracyjnych instrumentów stymulujących wyjazdy lub powroty Polaków do kraju. Migracje powrotne, podobnie jak emigracja, mają bardzo różne przesłanki. Duży wpływ na strumienie migracyjne ma sytuacja gospodarcza kraju goszczącego. W warunkach osłabienia koniunktury zapotrzebowanie na pracę imigrantów jest mniejsze. Po 2007 r. liczba Polaków znajdujących się głównych krajach dotychczasowej migracji polskich obywateli zaczęła maleć. Duże znaczenie miał na ten stan rzeczy i nadal ma światowy kryzys finansowy, którego skutki odczuwają kraje UE.

Emigracja Polaków staje w oczywistej opozycji do potrzeb demograficznych Polski. Jest oczywiste, że potrzeby dotyczące zapewnienia właściwej struktury społeczeństwa będą trudne do zaspokojenia. Tym ważniejsze staje się podejmowanie działań zachęcających Polaków i osoby polskiego pochodzenia do uznania Polski za docelowe miejsce zamieszkania. Państwo polskie poprzez zdolność administracyjną w zakresie udostępnianie przydatnych, rzetelnych, kompleksowych informacji, wspiera osoby planujące powrót z emigracji. Obywatele polscy decydujący się na powrót do kraju stoją przed koniecznością rozwiązania kwestii dotyczących m.in. pracy, podatków, systemu zabezpieczenia społecznego, opieki zdrowotnej, kontynuacji nauki przez dzieci, etc. Działania podejmowane wobec Polonii i Polaków za granicą (również współpraca z właściwymi instytucjami w zakresie tworzenia warunków ułatwiających migrantom powrót do kraju) powinny służyć zapewnieniu im wiedzy i argumentów służących do podjęcia decyzji o powrocie do Polski. Przedsięwzięcia wspierające reemigrantów pozostają w bezpośrednim zainteresowaniu administracji rządowej i samorządowej i będą pozytywnie wpływać na proces ponownej integracji migrantów.

Celom tym będą służyły działania dotyczące następujących dziedzin:

- a) wzmocnienia więzi z Polską, stwarzających możliwość uczestniczenia i integracji migrantów w życiu gospodarczym, społecznym, kulturalnymi i politycznym kraju (np. wieloaspektowe programy i projekty regionalne, samorządowe);
- b) wspierania powracających migrantów poprzez włączanie ich w system szkoleń (np. tzw. orientacji zawodowej, planowania kariery);
- c) wykorzystania potencjału migrantów powrotnych poprzez wsparcie ich aktywności na polu przedsiębiorczości (doradztwo w zakresie możliwości inwestycyjnych / biznesowych w kraju, udoskonalanie systemu informacji w tej kwestii);
- d) działania w sferze edukacji pozwalające na adaptację dzieci powracających z zagranicy do polskiego systemu edukacji (system pomocy edukacyjnej w pokonywaniu barier i różnic programowych, programy wyrównywania szans,

- poradnictwo psychologiczne, zwiększenie dostępności nauczania języka polskiego, historii za granicą, etc.);
- e) monitorowania procesów migracyjnych w kontekście powrotów migrantów do kraju (ekspertyzy, badania, etc.) służące do opracowania programu będącego inspiracją do systemowych, skoordynowanych działań organizacyjnych i instytucjonalnych będących stałym elementem strategii rozwoju i modernizacji kraju.

F. Geograficzne obszary wsparcia

W aspekcie geograficznym, tak jak w roku 2012, działania konsekwentnie koncentrowane będą na państwach i regionach licznie zamieszkiwanych przez Polonię i Polaków za granicą z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych regionów, wynikającej z uwarunkowań historycznych i współczesnych ruchów migracyjnych:

- Białoruś
- Litwa
- Niemcy i Austria
- USA, Kanada
- Wielka Brytania, Irlandia
- Ukraina,
- Rosja, Kazachstan, Mołdawia, Gruzja, Armenia, Azerbejdżan, Uzbekistan, Tadżykistan, Turkmenistan, Kirgistan
- Holandia, Dania, Finlandia, Islandia, Norwegia, Szwecja
- Grecja, Hiszpania, Portugalia, Włochy, Francja, Belgia, Luksemburg, Szwajcaria, Malta
- Brazylia i Argentyna
- Czechy, Rumunia, Łotwa, Estonia
- Bułgaria, Węgry, Słowacja, Chorwacja, Serbia, Czarnogóra, Bośnia i Hercegowina, Albania, Kosowo, Słowenia, Macedonia, Cypr
- Australia, RPA, Nowa Zelandia
- Pozostałe państwa: Ameryki Łacińskiej, Afryki, Azji (w tym Turcja i Izrael), Oceanii.

Zaangażowanie we współpracę z Polonią i Polakami za granicą wyraża się także przez działania realizowane w Polsce oraz projekty ponadregionalne obejmujące więcej niż jeden obszar geograficzny. Niezależnie od miejsca realizacji planowanych przedsięwzięć ich docelowym efektem powinno być budowanie prawdziwego, pozytywnego obrazu Polski w świecie, oraz obustronnie korzystnych więzi pomiędzy Polską i państwami zamieszkania naszych rodaków, każdorazowo przy jak największym zaangażowaniu we współpracę Polonii i Polaków za granicą.

MAPA PRIORYTETÓW

(...)